

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

20 ianuarie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Petru Ursache,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti,

examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de inculpatul Morari Ion și avocatul acestuia Burlacu Silviu, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 02 aprilie 2015 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2015, în cauza penală în privința lui

Morari Ion Ion,

născut la 18 martie 1949, originar și domiciliat pînă la reținere în s. Trinca, r-nul Edineț,

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 21 ianuarie 2015 - pînă la 02 aprilie 2015; (instanța de fond);*
- 2. de la 25 mai 2015 - pînă la 25 septembrie 2015; (instanța de apel);*
- 3. de la 20 noiembrie 2015 - pînă la 20 ianuarie 2016; (instanța de recurs ordinar).*

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 02 aprilie 2015, examinată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, Morari Ion a fost condamnat în baza art. 42 alin. (3), 46, 248 alin. (5) lit. b),d) Cod penal, la 3 ani închisoare, iar în baza art. 42 alin. (2), 292 alin. (1) Cod penal, la 1 an închisoare.

În conformitate cu prevederile art. 84 Cod penal, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, definitiv i-a fost stabilită pedeapsa de 3 ani și 6 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Prin aceeași sentință au fost condamnați Curea M., Ciubotaru M., Caspirovici V., Chirtoacă B., Siminovici S., Moldovan A. și Climenco V., în privința cărora cauza nu se examinează.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut că, Morari Ion împreună cu Ciubotaru Maxim și Curea Mihail și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală, în perioada decembrie 2013 – aprilie 2014 au înființat un grup criminal și au condus activitatea acestuia. Ulterior, în scopul activității

criminale comune au atras în activitatea grupării criminale înființate mai mulți coparticipanți, unde împărțind rolurile în dependență de necesitățile activității infracționale planificate și bine determinate cu desemnarea funcțiilor, a unor acte și acțiuni concrete, formînd un grup criminal organizat stabil, neavînd autorizația corespunzătoare, au trecut peste frontiera vamală a R. Moldova tăinuind de la controlul vamal substanța radioactivă uraniu, în cantitatea de peste 1000 gr. ceea ce constituie proporții deosebit de mari. În continuare după introducerea pe teritoriul R. Moldova a substanței radioactive în perioada martie – august 2014, Morari Ion împreună cu alte persoane membri ai grupării criminale organizate, împărțind rolurile între ei, au trecut substanța radioactivă peste teritoriul vamal al R. Moldova în direcția Ucrainei, iar peste o perioadă înapoi în R. Moldova, tăinuind de la control vamal substanța radioactivă – uraniu, în cantitate de 1000 gr., ceea ce constituie proporții deosebit de mari.

Tot el, Morari Ion în perioada martie - decembrie 2014 neavînd autorizația corespunzătoare, împreună și prin înțelegere prealabilă cu Curea Mihail, Ciubotaru Maxim, Caspirovici Victor, Chirtoacă Boris, Siminovici Spiridon, Moldovan Alin, Climenco Veaceslav și alte persoane nestabilite de organul de urmărire penală împărțind rolurile între ei, după un plan bine determinat, formînd un grup criminal organizat stabil, îndeplinind acțiuni comune, au deținut, transportat și păstrat materialul radioactiv "*uraniu*", pînă la 03.12.2014, cînd a fost depistat și ridicat de către colaboratorii de poliție.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Burlacu Silviu în numele inculpatului Morari Ion, care a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri cu dispunerea suspendării executării pedepsei stabilite inculpatului, argumentînd că pedeapsa numită este extrem de aspră la stabilirea căreia nu s-a ținut cont de faptul că Morari I. este de o vîrstă înaintată, iar starea sănătății acestuia s-a agravat în perioada în care se află în detenție.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2015, apelul declarat a fost respins ca nefondat și menținută, sentința contestată.

În argumentarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că inculpatului i-a fost stabilită o pedeapsă echitabilă, în limitele legii, ținîndu-se cont de scopul pedepsei penale și criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute la art. 61, 75 Cod penal.

Colegiul penal a respins solicitarea apelanților privind aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, or aceasta este mult prea blîndă și neproportională faptei comise.

5. Împotriva hotărîrilor judecătorești pronunțate au declarat recursuri ordinare inculpatul Morari Ion și avocatul acestuia Burlacu Silviu, care invocînd prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea hotărîrilor contestate și pronunțarea unei noi hotărîri prin care să fie dispusă suspendarea executării pedepsei numite pe un termen de probă, invocînd următoarele:

a) Prima instanță neargumentat i-a stabilit lui Morari Ion pedeapsa închisorii pe un termen de 3 ani 6 luni, pe cînd lui Ciubotaru Maxim și Curea Mihail, care au fost condamnați pentru comiterea aceluiași infracțiuni ca și Morari Ion, le-au fost numite pedepse mult mai blînde și anume 2 ani 6 luni și respectiv 2 ani 8 luni. Consideră că instanța urma să stabilească o pedeapsă egală pentru persoanele nominalizate;

b) Instanța de apel nu s-a pronunțat asupra argumentelor invocate în apel referitor la starea sănătății lui Morari Ion, care s-a agravat pe durata aflării în detenție;

c) Instanțele ierarhic inferioare la stabilirea categoriei și termenului de pedeapsă nu au ținut cont de vîrsta înaintată a inculpatului, precum și că starea sănătății acestuia este gravă, numindu-i o pedeapsă extrem de aspră;

d) Ținînd cont de toate circumstanțele atenuante și anume: din momentul reținerii Morari Ion a colaborat cu organele de drept, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, a recunoscut vina, s-a căit sincer de cele comise consideră că în privința acestuia este posibil de aplicat prevederile art. 90 Cod penal cu dispunerea suspendării executării pedepsei pe un termen de probă.

6. Examinînd admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate, în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție decide inadmisibilitatea acestora, din următoarele considerente.

Potrivit textelor recursurilor, recurenții invocă ca temei de casare a hotărîrilor contestate art. 427 alin. (1) pct.6), 10) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărîrile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise în instanțele de fond și de apel în cazul cînd instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și cînd s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Conform dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinînd admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărîrii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care se constată că este vădit neîntemeiat.

Colegiul conchide că, motivele invocate de recurenți nu sînt aplicabile din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei instanței de apel.

Analizînd recursurile declarate Colegiul constată, că inculpatul și avocatul acestuia sunt de acord cu starea de fapt stabilită de către instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor în baza cărora Morari I. a fost condamnat, criticînd hotărîrile adoptate doar în partea stabilirii pedepsei.

La acest capitol, instanța de recurs remarcă că, persoanei recunoscute vinovate de săvîrșirea unei infracțiuni, urmează a-i fi aplicată o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată. Totodată, pedeapsa se aplică în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a Codului Penal.

Conform principiului individualizării pedepsei, prevăzut de art. 7 Cod penal, în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, reflectate la art. 75 alin. (1) Cod penal, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont **de gravitatea infracțiunii săvîrșite, de motivul acesteia**, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Pedeapsa aplicată vinovatului, trebuie să fie *echitabilă*, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii și pedepsei penale, prevăzute la art. 61 Cod penal.

În același rînd, Colegiul reține că, categoria și termenul de pedeapsă ce urmează a fi stabilit, este în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art. 76-77 Cod penal, precum și efectele acestora, prescrise în art. 78 Cod penal.

Colegiul reiterează faptul că, în speță, judecarea cauzei a avut loc pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în conformitate și cu respectarea prevederilor art.364¹ Cod de procedură penală, și potrivit alin. (8) al acestui articol, inculpatul care a recunoscut săvîrșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate la faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

Instanța de recurs remarcă că, sancțiunea art. 42 alin. (3), 46, 248 alin. (5) lit. b),d) Cod penal și art. 42 alin. (2), 292 alin. (1) Cod penal în baza cărora a fost condamnat Morari Ion, prevede pedeapsa închisorii de la 3 la 10 ani, și respectiv de pînă la 5 ani. Reieșind din cele menționate și ținînd cont de faptul că cauza a fost examinată în procedură simplificată, noile limite de pedeapsă cu care urma să opereze instanța sunt de la 2 ani pînă la 6 ani și 8 luni în baza art. 42 alin. (3), 46, 248 alin. (5) lit. b),d) Cod penal și respectiv pînă la 3 ani și 4 luni închisoare în baza art. 42 alin. (2), 292 alin. (1) Cod penal.

Astfel, pedeapsa aplicată inculpatului de 3 ani închisoare în baza art. 42 alin. (3), 46, 248 alin. (5) lit. b),d) Cod penal se încadrează în limitele normei penale date, precum și pedeapsa de 1 an închisoare se încadrează în limitele sancțiunii art. 42 alin. (2), 292 alin. (1) Cod penal, adică instanța de fond i-a aplicat pedeapsa ținînd cont de noile limite, care au fost reduse cu 1/3 .

Totodată, instanța de recurs respinge ca neîntemeiat argumentul invocat de avocatul Burlacu S. referitor la faptul că instanțele ierarhic inferioare la stabilirea pedepsei, nu au ținut cont în deplină măsură de circumstanțele cauzei, personalitatea și vîrstă înaintată a inculpatului, precum și de faptul că Morari Ion suferă de mai multe boli, care în ultima perioadă sau agravat, neluînd în considerație că corectarea ultimului poate avea loc și fără privarea de libertate, fiind posibil de aplicat prevederile art. 90 Cod penal.

Colegiul remarcă că, instituția suspendării condiționate a executării pedepsei nu trebuie privită ca un avantaj acordat de lege infractorilor, ci trebuie apreciată ca un mijloc preventiv de apărare socială care derivă din organizarea unei politici penale adaptate la realitatea socială concretă.

Raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, are la origine persoana și comportamentul acesteia pînă la săvîrșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului la faza de urmărire penală și de judecare a cauzei, atitudinea față de infracțiunea comisă.

Conform textului alin.(1) art.90 Cod penal, instanța **numai motivat** poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului cu concluzia că acesta se poate îndrepta fără executarea reală a pedepsei închisorii, motive care trebuie indicate în sentință.

Instanța de recurs consideră că, în speță atît instanța de fond cît și cea de apel au respectat cerințele de motivare referitor la procedura executării pedepsei de către inculpat, precum și au luat în considerație atitudinea acestuia față de urmările

rezultate din infracțiune, că a comis **două infracțiuni** - mai puțin gravă și gravă, **acestea fiind comise cu intenție și prin participare.**

Așadar, faptul că inculpatul a deținut, păstrat și transportat metal radioactiv "uraniu" care poate pune în pericol nu doar viața și sănătatea persoanelor implicate în deținerea acestuia, dar și altor cetățeni, precum și poate avea un impact negativ asupra mediului, duc la sporirea gravității infracțiunilor comise. Astfel, Colegiul constată că, pedeapsa stabilită și individualizată de către instanța de fond care a fost menținută de instanța de apel, corespunde atât principiului proporționalității, cât și scopului pedepsei penale prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal, iar stabilirea pedepsei cu închisoarea și dispunerea suspendării executării acesteia luând în considerație gravitatea infracțiunilor comise și urmările care puteau să se producă nu va asigura realizarea scopului pedepsei penale și nu ar contracara săvârșirea de noi infracțiuni atât din partea condamnatului cât și altor persoane.

În ceea ce privește susținerea recurentului referitor la nemotivarea hotărârilor instanțelor de fond și nepronunțarea asupra argumentelor invocate în apel, referitor la starea sănătății lui Morari Ion, care s-a agravat pe durata cât acesta s-a aflat în detenție, Colegiul relevă că, potrivit jurisprudenței CEDO (cauza *Van de Hurk vs Țările de Jos din 19.04.1994*, *Perez vs Franța*), obligația instanțelor naționale de a motiva hotărârile pronunțate nu presupune existența unui răspuns detaliat la fiecare argument invocat de parte, chiar dacă aceasta apreciază că motivele date sunt fundamentale pentru argumentația sa, instanța poate să nu răspundă decât celor pertinente, susceptibile de a influența soluția în litigiu. Noțiunea de proces echitabil presupune că instanța națională trebuie să examineze, în mod real, problemele esențiale care i-au fost supuse dezbaterii, astfel, un argument a cărui influență poate fi decisivă pentru soluția în speță necesită "*un răspuns specific și explicit*" (cauza *Ruiz Torija vs Spania din 09.12.1994*), așa cum s-a procedat, de altfel, în speța supusă judecării.

Totodată, instanța de recurs atestă că, circumstanțele la care a făcut referire recurentul în cererea de recurs, (vârsta înaintată, starea de sănătate care s-a agravat) au fost reținute de instanțele de fond ca atenuante, fapt care a permis stabilirea pedepsei inculpatului mai aproape de limita minimă prevăzută de sancțiunile normelor în baza cărora acesta a fost condamnat. La acest capitol, Colegiul ține să menționeze, că o dată ce instanțele de judecată au constatat circumstanțe atenuante și au redus pedeapsa, după caz pînă la minim, aceste circumstanțe nu mai pot servi temei de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal.

Colegiul relevă că nu poate fi reținută ca circumstanță atenuantă recunoașterea vinovăției, deoarece, o condiție obligatorie pentru examinarea cauzei în procedură simplificată, și beneficierea inculpatului de reducere cu 1/3 a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoarea, este ca inculpatul să recunoască săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu, fapt consemnat și în pct. 35 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a RM nr. 13 din 16.12.2013 „*Cu privire la aplicarea prevederilor art. 364¹ CPP de către instanțele judecătorești*”, care stipulează că **recunoașterea vinovăției** care atrage incidența procedurii simplificate, nu poate valorifica ca o circumstanță atenuantă judiciară prevăzută de art. 76 alin. (1) lit. f) CP, deoarece ar însemna că aceleiași situații de drept i se acorde o dublă valență juridică.

Un alt argument invocat de recurent este acela că prima instanță neargumentat i-a stabilit lui Morari Ion pedeapsa închisorii pe un termen mai mare de cât lui Cureau Mihail și Ciubotaru Maxim, care au fost condamnați pentru comiterea aceluiași infracțiuni ca și Moraru Ion și cătoră instanța le-a numit pedepse mult mai blânde.

Colegiul penal consideră că acest argument este neîntemeiat și urmează a fi respins din următoarele considerente:

Potrivit materialelor cauzei Morari Ion a fost condamnat în baza art. art. 42 alin. (3), 46, 248 alin. (5) lit. b),d) Cod penal, Cureau Mihail în baza art. 42 alin. (2), 46, 248 alin. (5) lit. b),d) Cod penal, iar Ciubotaru Maxim în baza art. 42 alin. (5), 46, 248 alin. (5) lit. b),d) Cod penal.

Astfel, art. 42 alin. (2), (3), (5) Cod penal, definește noțiunile de participanți la săvârșirea faptei prevăzute de legea penală și anume "autor", "organizator" și "complice". Necăținând la faptul că subiecții participației se sancționează cu pedeapsa prevăzută de lege pentru autor, totuși la stabilirea pedepsei, instanța de judecată în conformitate cu cerințele art. 83 Cod penal, urmează să țină cont de rolul și contribuția (gradul participării) fiecărui participant la săvârșirea infracțiunii. Gradul de participare la infracțiune a organizatorului este mai ridicat ca al autorului sau complicelui. Totodată, complicele la rîndul său în activitatea infracțională avînd un rol secundar subordonat urmează să fie sancționați mai blînd decît autorul, care nemijlocit realizează fapta prevăzută de legea penală.

Revenind la speța supusă judecării și ținînd cont de cele menționate mai sus Colegiul penal conchide, că instanța de fond just și întemeiat i-a numit lui Morari Ion, care a comis infracțiunea de contrabandă **avînd rol de organizator** pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, iar lui Cureau Mihail și Ciubotaru Maxim

care au avut rol primul de autor, iar al doilea de complice - 2 ani 6 luni și respectiv 2 ani.

Din considerentele nominalizate, instanța de recurs apreciază hotărîrea contestată ca fiind corectă și legală, pedeapsa stabilită și individualizată de către instanța de fond care a fost menținută de instanța de apel, răspunde atît principiului proporționalității, cît și scopului pedepsei penale prevăzut în art. 61 alin. (2) Cod penal, restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvîrșirii de noi infracțiuni atît din partea condamnaților, cît și a altor persoane, fiind în limitele prevăzute la sancțiunea normelor penale în baza cărora Morari Ion a fost condamnat.

În consecință, Colegiul reține că, temeirile invocate de recurent prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, nu și-au găsit confirmare la examinarea recursului.

Astfel de erori de drept în speța examinată nu s-au comis, prin urmare, hotărîrea atacată este legală și întemeiată, iar recursurile ordinare urmează a fi declarate inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de inculpatul Morari Ion și avocatul acestuia Burlacu Silviu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 septembrie 2015, în cauza penală în privința lui *Morari Ion Ion*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, publicată la 18 februarie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti